

SUOMI PUTOSI KARTALTA?

Vuosituhanne vaihteesta on hehkutettu tiedotusvälineissä niin kauan, että kun se lopulta tulee, ei se tunnu tavallista kummoisemmalta. Moni onkin päättänyt viettää uuden vuoden tiukasti mökillä tai kotonaan – näin säästyy sekä rahaa että huoli Y2K-ongelmasta. Sen löytää mahdollisesti sitten vuodenvaihteen jälkeen työpaikaltaan. Mikäli atk-ohjelmat eivät toimi toivotulla tavalla – ja muutenkin – voi Y2K:n syyksi jonkin aikaa laittaa kaikki epäonnistumiset.

Suomi on ollut vuonna 1999 näyttävästi esillä Euroopan otsikoissa – varsinaisena EU:n mallioppilana ja piilaaksona, joka tunkeutui maanosan vaikuttajien joukkoon. Ainakin taustavaikuttajina ja pörssikursseilla mitaten suomalaiset ovat onnistuneet niin, että naapuria kadehdittaa. Alkavan vuosituhanne kuluessa jää ratkaistavaksi kysymys siitä, putosiko Suomi kartalta vai nouseeko kansallinen kulttuuri kukoistukseen osana Eurooppaa sen pohjoisessa etuvartiassa.

Uutena vuotena moni tarvitsee mökillään karttaa ja sitä varten kaivetaan esille jälleen joko vanha peruskartta tai uusi maastokartta. Suosittelemme uuden maastokartan hankkimista perheen yhteiseksi joululahjaksi. Ottamalla mukaan perheen ja molemmat kartat, saa karttojen vertailusta mukavan seuraleikin. Samalla voi loppiaisen jälkeisessä kahvipöydässä osallistua keskusteluun siitä, kummalta kartalta sitä putosikaan helpommin.

Karttaa tutkaillessa on kuitenkin hyvä pitää mielessä, että myöskin maasto voi olla muuttunut. Maaseudulla metsään mennessä kannattaa tehdä huomioita siitä, miten lapsuuden maisema on muuttunut sekä miettiä, miten entiset pellot ja avomaiset ovat päässeet pusikoitumaan ja metsittymään. Rakennemuutoksen myötä Suomelle on käymässä kuten Ruotsille jo on käynyt eli puoli maata on autioitumassa. Kokonaisia taajamia kerrostaloineen on jätetty autioina rappeutumaan. Uudessa yhdentyneessä Euroopassa

eivät edes rakennerahastojen tuet näytä kehitystä juuri hidastavan.

Viime aikojen maankäyttökustelujen painopiste on ollut siinä, miten ratkaista kasvukeskusten tontti- ja asuntopula. Samalla on kenties entisestään kiihdytetty maaseudun tyhjenemistä. Paljon mainostetun etä- tai lähityön merkitys näyttää parhaimmillaankin olevan vain loma- ja työaikojen ja -paikkojen suurempaa limittymistä. Vaikutukset pysyvään asutukseen ovat jääneet lehtikirjoitusten tasolle.

Kuten jo useamman kerran on tullut mainittua, Suomeen kyllä mahtuu rakentamaan sekä kaavoittamaan asuntoja vaikka kuinka paljon, lähimmät erämaat löytyvät pääkaupunkiseudullakin jo sen piilaaksosta – eli Espoosta.

Suuri syy siihen, ettei tontteja – varsinkaan pientalotontteja – ole riittävästi, on se ettei tähän maahan mahdu kuin yksi ajatus kerrallaan. ”Kun ei kerran enää koskaan tulla rakentamaan”, niin ei ollut myöskään syytä kaavoittaa – ajettiin henkilöstö samalla alas. Nyt valitellaan jonoja ja hidasta kaavoitusta ja ihmetellään, missä ovat kaavoittajat. Lyhytnäköisen politiikan maksumiehinä ovat nyt suurimpien kaupunkien ja muiden kasvukuntien potentiaaliset ja nykyiset asukkaat. Jokohan seuraava Siperian kausi opettaisi?

Edellisessä pääkirjoituksessa ennakoidut myyntivoiton verohelpotukset maata kunnalle myytessä sekä kohonneen kiinteistöveron vaikutukset tuskin näkyvät tämän rakentamisinnon aikana. Toivottavasti ne helpottavat kuntien maaja kaavoituspoliittista tilannetta pitkän päälle.

Vuoden vaihteessa tulee voimaan uusi maankäyttö- ja rakennuslaki, jonka säätämistä yritettiin edellisen lain yli 40-vuotisen olemassaolon aikana useamman kerran. Nyt lain pitäisi vastata uuden vuosisadan vaatimuksiin. Ainakin avoimuuden, kansalaisyhteiskunnan, joustavuuden ja yhdyskuntasuunnittelun kompleksisuus on lain tavoitteissa tunnustettu ja yritetty

kirjoittaa pykäliksi. Moni taho odottaa jännityksellä, mihin suuntaan kehitys todellisuudessa vie. Suunnittelun monimutkaistuminen edellyttää, että suunnittelun laatuun panostetaan. Tämä näkyy nyt siinä, että uusia aluearkkitehteja – sana pitää sisällään myös kaavoitusinsinöörit – ollaan palkkaamassa kuntiin. Samoin moni keskikokoinen kunta on joko kaivanut pakastetun kaavoittajan virkansa esiin tai perustanut kokonaan uuden. Aivan kuten lain tavoitteena olikin. Toivottavasti myös päteviä hakijoita löytyy.

Pätevien kaavoittajien varmistamiseksi on vireillä kaavoittajarekisterin luominen. Kaikkien maankäytönsuunnittelun alalla toimivien osapuolten yhdessä tunnustama rekisteri ja pelisäännöt olisivat hyvä alku kaavoittajien ammattitaidon kohottamiselle. Mahdollisesti yhteisten pelisääntöjen löytyminen voi johtaa myöhemmin myös alan koulutustason parantamiseen ja vetovoiman lisäämiseen.

Mittavaa menestystä uudelle vuodelle.